

Δύο μυθιστορήματα σε ένα

Η **υπέρβαση** της **κεκανονισμένης τέχνης** από την **ορμή** και το **απρόβλεπτο** της πραγματικής **ζωής** χαρακτηρίζουν το νέο βιβλίο της **Ελιάνας Χουρμουζιάδου**

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Δύο μυθιστορήματα στο ίδιο πακέτο ή δύο μυθιστορήματα σε αντικριστούς καθρέφτες, που κοιτάζουν το ένα το άλλο, μοιάζοντας το πρώτο με εξωτερικό περίβλημα ή με βασικό κορμό και το δεύτερο με ένθετο πυρήνα μιας ενιαίας, κοινής σύνθεσης βρίσκουμε στο *Μια τελευταία επιστολή αγάπης* (εκδ. Πατάκη) της **Ελιάνας Χουρμουζιάδου**. Στο εξωτερικό περίβλημα θα βρούμε ένα τροχαίο ατύχημα στις αρχές του 2010 στην εθνική οδό Αθήνας - Πάτρας, όπου σκοτώνεται ένας αρχιτέκτονας, με την ερωμένη του να γλιτώνει τον θάνατο ύστερα από βαρύ τραυματισμό. Στον ένθετο πυρήνα θα αρχίσουμε να παρακολουθούμε το ανέκδοτο μυθιστόρημα που είχε προλάβει να ολοκληρώσει ο αρχιτέκτονας και το οποίο μας πηγαίνει χρονικά μέχρι την εποχή του περάσματος στον καινούργιο αιώνα. Ο αρχιτέκτονας διηγείται στο μυθιστόρημά του τις τύχες του δεσμού του ήρωά του με την Τέα, μια γοητευτική ακτιβίστρια: δεσμός που οδηγείται σε μια σχέση πρώτα δι-αρκούς καχυποψίας και κατόπιν απόλυτης έλλειψης εμπιστοσύνης για να καταλήξει, ύστερα από δαιδαλώδεις διερευνήσεις του οικογενειακού ιστορικού της Τέας από τον σύντροφό της, στον χωρισμό τους και σε μια νέα, εντελώς διαφορετική κατάσταση και για τους δύο. Στο μεταξύ, στον βασικό κορμό, η ερωμένη του αρχιτέκτονα συγκρούεται με τη σύζυγο (καθώς και με το πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει να τη

στηρίξει μετά το ατύχημα), με την αδελφή και με τον γιο του (όλοι αρνούνται να δημοσιευτεί το μυθιστόρημα), για να τα βρει εν τέλει με τον πατέρα της σύζυγου, ο οποίος και θα τη βοηθήσει να κάνει την αρχιτεκτονική καριέρα που ανέκαθεν επιθυμούσε.

Στο εξωτερικό περίβλημα η σύζυγος του αρχιτέκτονα είναι δημοσιογράφος στην κρατική τηλεόραση ενώ στον ένθετο πυρήνα η Τέα ενδιαφέρεται στο πλαίσιο του ακτιβισμού της για όλα όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα και στον κόσμο. Επομένως, οι εκτενείς παραπομπές αμφοτέρων των μυθιστορηματικών επιπέδων του βιβλίου της Χουρμουζιάδου στον δημόσιο βίο μεταξύ 1999 και 2012 (από τις συνεχείς διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας μέχρι τις διαδοχικές κυβερνητικές αλλαγές της περιόδου των μνημονίων) είναι απολύτως δικαιολογημένες δραματουργικά. Ήδη από την *Ιδιαιτέρα* (1998) η Χουρμουζιάδου ήθελε να φωτίσει, μέσω του βίου μιας ξεπεσμένης οικογένειας της μεσαίας τάξης στη σκιά ενός ζάπλουτου επιχειρηματικού οίκου, την περίπλοκη ταυτότητα της ελληνικής κοινωνίας όπως σχηματίστηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρ' όλα αυτά, οι συσχετίσεις μεταξύ απόμων και κοινωνικών τάξεων που έδιναν βάθος και προοπτική στην *Ιδιαιτέρα*, όντας τώρα χαλαρές διασυνδέσεις μεταξύ απόμων και πολιτικών γεγονότων, παραμένουν, παρά την προσεκτική σκηνοθεσία, κάπως μηχανικές και αμήχανες: σαν κατάλογοι συμβάντων ή σαν δελ-

τίο ειδήσεων επικολημένο στη μυθοπλασία. Κι αυτό γιατί τα πολιτικά γεγονότα υποσκελίζονται από τη σφοδρότητα και την ένταση των ιδιωτικών παθών τόσο στο εξωτερικό περίβλημα όσο και στον ένθετο πυρήνα. Σφοδρότητα και ένταση που μας βάζουν αμέσως στο κλίμα τους χάρη στην ιδιοφυώς αποδραματοποιημένη γλώσσα την οποία χρησιμοποιεί η Χουρμουζιάδου και στα δύο σκέλη του βιβλίου της. Μεγαλύτερη σημασία στο βιβλίο αποκτούν οι αρχικές συγκλίσεις και – όσο προχωρούμε – οι βαθμιαίες αποκλίσεις ανάμεσα στο εξωτερικό περίβλημα και στον ένθετο πυρήνα: η υπέρβαση της κεκανονισμένης τέχνης του ανέκδοτου μυθιστορήματος από την ορμή και το απρόβλεπτο της πραγματικής ζωής όπως συνεχίζεται έξω από αυτό. Η Τέα του ένθετου πυρήνα γίνεται έτσι σκιώδης και ωχρή (ένα μυθιστορηματικό φάσμα) μπροστά στην οικτρά διαφευσμένη Ντόρα του εξωτερικού περιβλήματος, που αναδεικνύεται και σε κεντρικό χαρακτήρα του βιβλίου της Χουρμουζιάδου: σε δυναμικό κινητήρα της δράσης του και σε άσβηστη πηγή της ζωντανιάς όλων των υπόλοιπων προσώπων του. Από τον χαρακτήρα της Ντόρας πηγάζει επίσης η ευκρίνεια των κοινωνικών εικόνων που έρχονται να υποστυλώσουν τον κοινωνικό κόσμο των συμπρωταγωνιστών της, τροφοδοτώντας ανάγλυφα τις προβολές και τις φιλοδοξίες της ταξικής τους συνειδησης.

ΕΛΙΑΝΑ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΑΔΟΥ
Μια τελευταία επιστολή αγάπης
Εκδόσεις Πατάκη, 2022, σελ. 576, τιμή 22,20 ευρώ